

JAARBOEK HAVO 5

**Montessori Lyceum Groningen
2023 - 2024**

1. Inleiding.....	3
2. Beoordelingen en bewaren van beoordelingen.	4
3. Literatuur.....	5
4. Profielwerkstuk (PWS).....	6
5. Inhalen en herkansen van toetsen.....	6
6. Schoolexamen (SE) en slaag-/ zakregeling.	7
7. Mentoraat en loopbaanoriëntatie.....	8
8. Onregelmatigheden en herbeoordelingen.	8
9. Aanvullende voorzieningen.....	8
10. Na HAVO 5 naar VWO 5	9

1. Inleiding

Beste leerling,

Voor je ligt het jaarboek HAVO 5. In het eerste deel vind je de algemene schoolregels met betrekking tot het jaarprogramma en het schoolexamen (SE). Het jaarboek staat op de website van de school. Hier vind je ook het examenreglement O2G2. Zorg dat je goed weet wat erin staat, zodat je weet wat er van je verwacht wordt.

We wensen je mede namens je docenten en alle andere medewerkers heel veel succes toe in je examenjaar!

Bas Blanken & Lianne van Voorthuisen

Teamleiders bovenbouw Montessori Lyceum Groningen

2. Beoordelingen en bewaren van beoordelingen.

Je krijgt als leerling te maken met verschillende vormen van beoordelingen. Het gaat niet alleen om cijfer-, maar ook om letterbeoordelingen. Hieronder een korte beschrijving van de verschillende onderdelen.

Toetsen

In het examenjaar zijn er 3 toetsweken. Toetsen worden met een cijfer beoordeeld.

Sommige vakken hebben ook bonus- of vrijstellingstoetsen. Deze toetsen hebben een beperkte omvang en vereisen een geringere voorbereiding. Ze worden meestal in de lessen van het betreffende vak afgenomen.

Er zijn niet alleen schriftelijke, maar ook mondelinge toetsen (bijvoorbeeld bij de talen).

Reglement mondelinge schoolexamens

1. In geval van één examinator wordt het mondelinge examen opgenomen. Zijn er meerexaminatoren, dan maken ze een gespreksverslag.
2. Als een kandidaat het niet eens is met het hem/haar toegekende cijfer wordt, door middel van de opname of het gespreksverslag, het mondelinge examen ter beoordeling voorgelegd aan een docent uit dezelfde vaksectie. De kandidaat dient de herbeoordeling uiterlijk op de ochtend na het tentamen aan te vragen bij de secretaris van het eindexamen.
3. Het opgenomen mondelinge examen wordt beluisterd door de examinator, de medebeoordelaar en de kandidaat op een tijdstip dat door de secretaris wordt vastgesteld.
4. Examinator en gecommiteerde (medebeoordelaar) stellen het cijfer voor het mondelinge examen definitief vast. (Eventueel wordt middeling toegepast). Dit kan hoger of lager worden dan het oorspronkelijke cijfer of gelijk blijven
5. Als het cijfer definitief is vastgesteld, wordt dit door de examinator op de administratie vermeld. Dit cijfer wordt door de examinator en de kandidaat vastgelegd.
6. In uitzonderlijke gevallen kan de kandidaat of de examinator bij het mondelinge examen een gecommiteerde aanvragen bij de secretaris van het eindexamen.
7. In gevallen waarin het reglement niet voorziet, beslist de rector.

Actieve taken (AT) of Praktische opdrachten (PO)

Een actieve taak (AT) of praktische opdracht (PO) maak je meestal samen met een andere leerling/andere leerlingen. Een PO/AT wordt met een cijfer beoordeeld. Sommige PO/AT-en moeten ook gepresenteerd worden. PO/AT-en kunnen niet worden herkanst.

Informatie over de uiterste inleverdatum van het eindproduct en beoordelingscriteria krijgt de leerling van de docent. De uiterste inleverdata voor PO-/AT-en mogen niet liggen in de periode van zeven kalenderdagen voor en zeven kalenderdagen na elke toetsweek.

Het zonder geldige reden overschrijden van de uiterste inleverdatum van een PO/AT wordt aangemerkt als een onregelmatigheid. Dit kan consequenties hebben voor het cijfer.

Handelingsdeel

Bij sommige vakken wordt gewerkt met handelingsdelen, waarbij met een letter wordt beoordeeld. De opdrachten van het handelingsdeel worden beoordeeld met NA (= niet akkoord), V (= voldoende) of G (= goed). Een NA kan in het uiterste geval betekenen dat je geen diploma kunt halen.

Bewaren van praktische opdrachten/actieve taken, werkstukken en dossiers

Je moet als leerling zelf een (digitale) kopie bewaren van alle praktische opdrachten/actieve taken, werkstukken en dossiers. Zo kun je deze op een later moment in de schoolcarrière indien nodig aantonen en/of gebruiken ten behoeve van schoolactiviteiten. Voor het bewaren kun je je school-OneDrive gebruiken

3. Literatuur

Het vak Literatuur heeft een eigen PTA en wordt op de cijferlijst bij het diploma als onderdeel van het combinatiecijfer opgenomen, zie elders in dit schoolexamenboek. Het vak staat niet apart op het lesrooster, maar komt bij de verschillende talen aan bod. De opdrachten die hiervoor bij elke taal gemaakt worden vormen onderdeel van één literatuuressier.

Op de bladzijde voor Literatuur in dit SE-boek en op de werkschema's van de verschillende talen kun je zien wanneer welk onderdeel aan bod komt en wat je in elkeperiode voor het vak Literatuur moet doen.

Je voert de in het Literatuur-PTA genoemde onderdelen van het literatuuressier individueel uit, tenzij door de docent anders aangegeven.

In HAVO 5 vindt een mondeling schoolexamen op basis van het literatuuressier plaats. Om tot dit mondeling schoolexamen te worden toegelaten moeten de in het PTA- Literatuur genoemde onderdelen van het literatuuressier elk minimaal met een V afgesloten zijn. Als een of meer onderdelen (activiteiten) van het literatuuressier met een NA wordt beoordeeld, na inlevering van je literatuuressier op de einddatum, dan word je niet toegelaten tot het mondeling schoolexamen Literatuur. Je zult dit onderdeel na voldoende afronding in de herkansing moeten doen; dit kost je een herkansing.

Deadlines voor het inleveren van het literatuuressier bij alle talen:

- Donderdag 7 maart 2024, sluiting 14:30 uur.

Het mondelinge schoolexamen Literatuur kan – net als andere toetsen of schoolexamens – herkanst worden. Dit valt onder het herkans-reglement, zie verderop. Voor een herkansing moet je je boekenlijst aanpassen en aanvullende opdrachten uitvoeren.

De inleverdatum voor het aangepaste literatuuressier voor de herkansing van het mondeling schoolexamen Literatuur wordt nog bekend gemaakt.

4. Profielwerkstuk (PWS).

In HAVO 5 wordt verder gewerkt aan het profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een grote actieve taak waarin je als leerling laat zien dat je de bij je profiel horende kennis en vaardigheden beheerst. Uitgangspunt is dat je in een tweetal aan het profielwerkstuk werkt.

Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer, dit cijfer maakt deel uit van het combinatiecijfer. Het profielwerkstuk kan niet herkanst worden.

Op donderdag 7 december 2023 leveren de leerlingen hun definitieve versie van het profielwerkstuk in bij hun begeleider (zowel op papier als digitaal) en presenteren zij die dag hun profielwerkstuk op de "PWS-middag" aan een publiek van medeleerlingen, docenten, (groot-)ouders, broers en zussen en andere belangstellenden. Het profielwerkstuk-traject wordt afgesloten met het beoordelingsgesprek met de begeleider.

5. Inhalen en herkansen van toetsen.

In HAVO 5 zijn er drie perioden die elk worden afgesloten met een toetsweek. Hieronder de regels voor inhalen en herkansen van de schoolexamens.

Begrippen:

Herkansingstoets: een toets, die door een leerling opnieuw wordt gemaakt.

Inhaaltoets: een toets, die alsnog moet worden gemaakt, omdat de leerling op het moment van toetsing afwezig was.

In klas 5 zijn in totaal drie herkansingsmomenten gepland, na de eerste, tweede en derde periode. Na elke toetsweek zijn inhaalmomenten gepland voor de betreffende periode.

Voor het inhalen/herkansen van toetsen gelden de volgende regels:

1. Als een leerling een toets in de toetsweek niet heeft kunnen maken (bijvoorbeeld wegens ziekte) dan moet deze toets worden ingehaald op het inhaal-/herkansmoment volgend op die toetsweek.

Het moeten inhalen van een toets/toetsen uit de toetsweek gaat ten koste van het herkansrecht voor die toetsweek en de bijbehorende periode. Dat geldt ook voor het moeten inhalen van literatuurtoetsen en de mondelinge toetsen van Nederlands en Engels (ook al vinden die niet altijd in een toetsweek plaats). Het moeten inhalen van andere tussentijdse toetsen gaat niet ten koste van een herkansrecht.

2. Als een leerling niet hoeft in te halen mag hij/zij op het inhaal-/herkansmoment één toets uit de bijbehorende toetsweek herkansen.

3. Bij afwezigheid bij een herkansing vervalt het recht op het maken van deze herkansing.

4. Als aan het einde van periode drie het vervallen van een herkansrecht leidt tot een onvoldoende gemiddeld schoolexamencijfer voor een vak dan kan de teamleiding of leerling-coördinator aan het einde van het schooljaar een herkansrecht toekennen voor de betreffende toets (dit is de zogenaamde "eindejaars-regeling").

6. Schoolexamen (SE) en slaag-/ zakregeling.

Schoolexamen (SE)

Om toegelaten te kunnen worden tot het centraal Schriftelijk Eindexamen (CSE) moet je uiterlijk vrijdag 12 april 2024 12.00 uur alle onderdelen van het schoolexamen afgerond moeten hebben.

De eindcijfers voor het schoolexamen (SE) worden afgerond op één decimaal. Voor de vakken waar geen centraal schriftelijk eindexamen (CSE) aan verbonden is (o.a. maatschappijleer) worden de eindcijfers via een tussenstap naar één decimaal afgerond. Voorbeeld: een 5,45 voor maatschappijleer wordt 5,5 (stap 1) en is daarmee een 6 als eindcijfer.

Akkoordverklaring schoolexamencijfers (SE-cijfers)

Dinsdag 16 april 2024 is de eerste controle van de SE-eindcijfers door de examenleerlingen, deze vindt plaats op school en aanwezigheid is verplicht.

Dinsdag 23 april 2024 vindt de tweede en definitieve controle van de SE-eindcijfers door de examenleerlingen plaats. Ook deze vindt plaats op school en aanwezigheid is verplicht. Op deze dag wordt aan de leerling de definitieve akkoordverklaring SE-cijfersvoorgelegd. Door het ondertekenen van deze verklaring geeft de leerling aan dat hij/zij akkoord gaat met de vermelde cijfers.

Indien een leerling niet voor woensdag 24 april 2024. Bij de teamleider expliciet bezwaar heeft aangetekend tegen de afgegeven akkoordverklaring (alléén het niet ondertekenen is daarvoor niet voldoende) geeft hij/zij aan akkoord te gaan met de vermelde cijfers.

Slaag-/ zakregeling

Een leerling is geslaagd voor het HAVO indien:

- Het gemiddelde cijfer voor het centraal schriftelijk eindexamen (CSE) 5,5 of hoger is.
- Er in de eindcijfers voor de kernvakken Nederlands, Engels, wiskunde ten hoogste één tekort is behaald.
- Eindcijfers:
  - o Alle eindcijfers 6 of hoger zijn.
  - o Een eindcijfer een 5 (1x5) is en de andere eindcijfers 6 of hoger zijn.
  - o Een eindcijfer een 4 (1x4) is en het gemiddelde van alle eindcijfers 6,0 of hoger is.
  - o Twee eindcijfers een 5 zijn (2x5) en het gemiddelde van alle eindcijfers 6,0 of hoger is.
  - o Een eindcijfer een 5 is en een eindcijfer een 4 is (1x5, 1x4) en het gemiddeld van alle eindcijfers 6,0 of hoger is.
- Een leerling alle handelingdelen met een voldoende (V) of (G) heeft afgerond.
- Een leerling alle onderdelen van het schoolexamen (SE) heeft afgerond.
- Een leerling die geen wiskunde in het vakkenpakket heeft een

afsluitenderekentoets heeft gemaakt die beoordeeld is.

Indien een leerling voor één van de vakken het eindcijfer 3 of lager haalt is de leerling per definitie niet geslaagd.

De vakken maatschappijleer, CKV, literatuur en het profielwerkstuk vormen een combinatiecijfer. Alle vakken tellen hierbij even zwaar. De cijfers voor de afzonderlijke vakken en voor het profielwerkstuk worden eerst afgerond op gehele cijfers en vervolgens gemiddeld. Het eindcijfer voor het combinatiecijfer wordt afgerond op een geheel cijfer. Let op: als één van de onderdelen beoordeeld is met een cijfer lager dan een 3,5 kun je nog wel deelnemen aan het CSE, maar kun je per definitie niet slagen.

7. Mentoraat en loopbaanoriëntatie

Mentoraat

Net als in de onderbouw heb je in de bovenbouw een mentor. Een mentor begeleidt ongeveer twintig leerlingen. Regelmatig praat je individueel of in je mentorgroep met de mentor over je vorderingen op school en over andere zaken die je wilt bespreken. Tijdens het schooljaar is de mentor voor jou en/of je ouders het eerste aanspreekpunt. We organiseren drie keer per jaar een mentorspreekavond. Uiteraard kunnen jij of je ouders/verzorgers ook op andere momenten met de mentor contact opnemen.

In het rooster is een apart mentoruur opgenomen. Dit kan door de mentor worden gebruikt om met jou of met (een deel van) de mentorgroep een afspraak te maken. In de bovenbouw is er geen aparte docentenspreekavond, met een vakdocent kan individueel een afspraak worden gemaakt.

Loopbaanoriëntatie

Alhoewel een vervolgopleiding soms ver weg lijkt, is het verstandig om al op tijd te beginnen met je oriëntatie op de toekomst. Via het decanaat word je regelmatig geïnformeerd over onderwijsbeurzen en voorlichtingsbijeenkomsten. Ook organiseert de school in december een terugkommiddag, waarop oud-leerlingen informatie geven over hun vervolgstudie.

8. Onregelmatigheden en herbeoordelingen.

Onregelmatigheden

Wanneer een leerling bij een toets, praktische opdracht of handelingsdeel zich aan onregelmatigheden schuldig maakt wordt het Examenreglement O2G2 gehanteerd. Bij onregelmatigheden kan het bijvoorbeeld gaan om: spieken, plagiaat, het gebruik of laten afgaan van elektronische hulpmiddelen (o.a. smartphone) bij toetsen en practica, zonder geldige reden afwezig zijn bij een toets.

Op grond van het Eindexamenbesluit VO kan de school, na raadpleging van de betrokkenen, maatregelen nemen. Een voorbeeld van een dergelijke maatregel is

dat het cijfer 1,0 wordt toegekend. Het Examenreglement O2G2 is in te zien op de website van het Montessori Lyceum Groningen.

Herbeoordeling

Als een leerling het niet eens is met een toegekend cijfer voor een schriftelijke toets, mondelinge toets of een praktische opdracht, dient de leerling de volgende procedure in acht te nemen:

- De leerling vraagt binnen vijf werkdagen, nadat het werk individueel besproken is, een herbeoordeling aan.
- In deze aanvraag, die schriftelijk moet worden ingediend, wordt beargumenteerd aangegeven, waarom bezwaar wordt aangetekend. De aanvraag wordt ingeleverd bij de teamleider.
- De teamleider beoordeelt of de argumentatie voldoende is om een herbeoordeling toe te kennen. Als dat het geval is, wordt het werk ter beoordeling voorgelegd aan een docent uit dezelfde vaksectie.
- Bij de herbeoordeling kan het cijfer hoger, gelijk dan wel lager worden vastgesteld. Het laatst gegeven cijfer is bindend.
- In gevallen, waarin het reglement niet voorziet, beslist de rector.
- Voor het geval de leerling het niet eens is met de herbeoordeling of het genomen besluit kan de leerling in beroep gaan op grond van het Examenreglement O2G2.

9. Aanvullende voorzieningen.

In de onderbouw is vastgesteld of een leerling recht heeft op aanvullende voorziening. Dit is ook van toepassing in de bovenbouw, tenzij:

- a. Dit recht in strijd is met de regelgeving met betrekking tot examens.
- b. In de onderbouw is aangegeven dat het verleende recht alleen in de onderbouw van toepassing is.

Indien een leerling in de bovenbouw geen recht heeft gekregen op aanvullende voorzieningen, maar daar wel recht op denkt te hebben, kan de leerling tot uiterlijk een week voor zijn/haar eerste toetsweek via de mentor contact opnemen met het IOT (intern ondersteuningsteam). Het IOT adviseert op basis van de bekende gegevens (al dan niet met een rapportage van een extern deskundige) het bevoegd gezag omtrent het gebruik maken van bijzondere regelgeving. Het bevoegd gezag besluit of een leerling voor bijzondere regelgeving in aanmerking komt. De onderwijsinspectie kan om inzage in de rapportage over deze leerlingen vragen.

Indien een leerling bij het centraal schriftelijk eindexamen (CSE) gebruik wil maken van voorgelezen examens d.m.v. sprint moet de leerling dit voor de eerste toetsweek aangeven bij de mentor.

Leerlingen met een buitenlandse nationaliteit voor wie Nederlands niet de moedertaal is en die korter dan 6 jaar in Nederland verblijven, kunnen een aanvraag doen voor aanvullende voorzieningen. Ook deze aanvragen worden eerst gecontroleerd en daarna op verzoek voorgelegd aan de onderwijsinspectie.

Verlenging van de toetsduur

Als leerlingen recht hebben op verlenging van de toetsduur is de duur van de verlenging:

Toetsduur	Toetsduur-verlenging
40 minuten	+ 10 minuten
60 minuten	+ 10 minuten
75 minuten	+ 15 minuten
90 minuten	+ 20 minuten
120 & 150 minuten	+ 30 minuten

10. Na HAVO 5 naar VWO 5

Leerlingen die een HAVO-diploma gehaald hebben, hebben voor het direct volgende schooljaar een doorstroomrecht naar VWO 5.

Als je de overstap naar VWO 5 overweegt dan moet je dat uiterlijk voor de herfstvakantie bij je mentor aangeven.